

ДЕСЕТ ГОДИНИ ОД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ЦЕФТА ДОГОВОРОТ – резултати, предизвици и идни насоки за остварување на поголема трговска размена

Во Белград (8.02.2017 година) беше одржана конференција на која беше одбележан јубилејот, 10-годишнина од имплементацијата на ЦЕФТА-Договорот. На конференцијата поздравно обраќање имаше Расин Љајик, потпретседател на Владата на Република Србија и министер за трговија, туризам и телекомуникации. Господинот Љајик ги истакна економските параметри во однос на ЦЕФТА-Договорот и ги потенцира можностите за понатамошна соработка помеѓу земјите од регионот.

Господинот Мајкл Девенпорт, шеф на Делегацијата на ЕУ во Србија, во своето обраќање ја потенцира поддршката која Европската унија ја дава при имплементацијата на ЦЕФТА-Договорот.

Имајќи предвид дека во фокус на ЦЕФТА-Договорот е зголемување на соработката на економски план, претседателите на Стопанската комора на Македонија и Стопанската комора на Србија, Бранко Азески и Марко Чадеж во своите обраќања ја истакнаа важноста на имплементацијата на ЦЕФТА-Договорот за поединечните економии, а согласно на тоа и бенефитите кои компаниите можат да ги искористат од достапноста на поголемиот заеднички пазар.

ЦЕФТА-регионот е втор најважен трговски партнер на компаниите од Р. Македонија (по ЕУ-земјите) и со натамошното регионално поврзување и развивањето на регионалните форми на соработка ќе се забрза процесот на целосна интеграција на регионот.

Согласно економските индикатори, растот на обемот на трговската размена на Македонија со ЦЕФТА-потписничките беше евидентиран од почетокот на спроведувањето на Договорот. Од 2006 година, кога беше потпишан Договорот, растот на трговијата меѓу Македонија и останатите ЦЕФТА-земји порасна за 35,7% во 2007, односно 35,5% во 2008 година. Но тој тренд не се задржа во годините кои следеа. За целиот период од десет години, учеството на размената со земјите од ЦЕФТА во вкупната трговија на Македонија се движеше од 18,7% (во 2007 година) до 20,7% (во 2009 година), за од 2010 година тоа учество почна да се намалува и во последните две години изнесуваше околу 11%.

Вкупната размена на Република Македонија со ЦЕФТА-земјите во изминатите 10 години изнесува 16,1 милијарда САД долари, од кои половината отпаѓаат на размената со Србија. За целиот овој период, Македонија има остварено трговски суфицит од 2,8 милијарди САД долари, што во најголема мера се должи на соработката со Косово, односно реализираниот суфицит со Косово учествува со 77,5% од вкупниот суфицит кој го имаме со останатите земји од ЦЕФТА-регионот. Поконкретно, континуиран суфицит во размената имаме со Албанија, БиХ, Црна Гора и Косово. Но гледано по години, суфицитот на наша страна е присутен од 2006 година до 2013 година, а веќе во 2014 и 2015 година бележиме трговски дефицит. Истиот се должи делумно на Хрватска која од 1 јули 2013 година стана членка на Европската унија, но најмногу на Косово каде имавме значително учество на страната на извозот. Заклучно со 2011 година имавме континуиран раст на извозот во Косово, кој во последните 4 години почна полека да се топи, со што од реализиран извоз од 541 милион САД долари во 2011 година, истиот во 2015 година падна на 187 милиони САД долари.

Инаку, најголемо учество во извозот како и во увозот на Република Македонија во и од ЦЕФТА-земјите имаат: земјоделско-прехранбени производи, производи од црната и обоената металургија, лекови и градежни материјали.

На останатите панели на конференцијата беше дискутирано за постигнатите резултати од ЦЕФТА-Договорот во минатите десет години од аспект на регионот, насоките за развој на дијалогот помеѓу јавниот и приватниот сектор, како и за предизвиците при примената на ЦЕФТА-Договорот.